

**ኢሳይያስ፣ ዕንወት ኤርትራን መቐዘፍቲ  
ዜጋታታን ንምሰላይ ይሸገሹብ  
ዮሐንስ ዘርአይ**

ኣብዚ እዋንዚ፣ ኣብ ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ ብሓፈሻ ኣብ ኢትዮጵያን ኤርትራን ከኣ ብፍላይ፣ ቅልውላውን ወጥሪን ዝካተተ ስፊኑ ይርከብ። ኣብ ኢትዮጵያ ዝርከቡ ዝተፈላለዩ ብሔር ዝሰራቶም ፖለቲካዊ ጉጅለታት፣ ኣብ ውሽጢ ነፍስወከፎም ብዘሎ ፍልልያት፣ ኣብ መንጎ ሓድሕዶም ብዘሎ ቅርሕንቲን፣ ምስ ማእከላይ (ፈደራላዊ) መንግስቲ ብዘለዎም ናይ ስልጣን ቁርቁስን ምክንያት ንነዊሕ ጊዜ ኣብ ፍሕፍሕን ምትፍናንን ከምዘጸንሑ ይፍለጥ። ኣብ ዝሓለፉ ቁሩብ ኣዋርሕ ድማ፣ ዘይምቅዳዎት ቡብእዎኑ ናብ ደረጃ ጎነጽ እናዓረጉ ኣብቲ ሃገር ብተደጋጋሚ ጥፍኣት ህይወትን፣ ዕንወት ንብረትን ከውርዱ ጸኒሑም።

ንመጻኢ'ውን፣ ኣብ መንጎ ከም ህውሓት (ወያነ) ዝኣመሰላ ዓቢይቲ ብሔራዊ/ክልላዊ ሓይልታትን ማእከላይ መንግስቲን ዝጸንሑ ምትፍናናት ብዘተን ልዝብን እንተዘይተኣልዮም፣ ህላውነት ሃገርን ቀጻልነት ሕብረተ-ሰባን ዝፈታተን መጠነ-ሰፊሕን ኣዕናዊን ዕግርግር ከምዝፍጠር ኣየጠራጥርን። ኤርትራ'ውን ከም ጉረቤት ሃገር፣ በዚ ኩነታትን ኢሳይያስ ኣብ ኢትዮጵያ ብዝገብሮ ምትእትታውን ምክንያት ከቢድ ጉድኣት ክወርዱ ዓቢ ተክእሎ ኣሎ። ነዚ ተክእሎ'ዚ ንምብርዓን ኤርትራ-ውያን ክወስድዎም ዝግብእም ሰጉምትታት ኣብ ምልላይ፣ ስርዓት ኢሳይያስ ኣብ ልዕሊ ሃገርና ዘውረደም ሕሉፍ ሓደጋታት ምልሰ ኢልካ ምርኣይ ሓጋዚ ይኸውን።

**ኣረሚናዊ ስርዓትን ዓንዳሪ ኣካይዳኡን**

ኤርትራ ናጻ ሃገር ካብ ዝኹነትሉ ዓመት ጀሚራ፣ ብመሰረቱ ሓደ ሰብ ብዘካተተሎ ውጹእ ምልካዊ ስርዓት እያ ክትምራሕ ጸኒሓ። እዚ ስርዓት'ዚ፣ ቅዋምን ልዕልና ሕግን ከይነግስ ን29 ዓመታት ዝግንቀጸ፤ ህልው ሃገራዊ ባይቶ ኣፍሪሱ ንዝሓለፉ 18 ዓመታት ብዘይ ሓጋጊ ኣካል ዝገዝኡ፤ ንፈራዲ ኣካል ስልጣኑን ዘይሻራውነቱን ቀንጢጡ ዘግሰነ፤ ካብ መፋርቕ 2018 ዓ.ም. ንጀው ድማ፣ ንዝጸንሐ ሰማዊ ካቢኔ-ሚኒስትራት ህጣሙ ከምዝጠፍእ ዝገበረ ዘይሕጋዊ ስርዓት እዩ። ነቲ ጨካን መግዛእቱ ጸይሮም ካብ ዘለው ኣዕኑ-ድ ሓደ፣ ተቃዋሚ (ወይ ይቃወሙኒ ይኹኑ) ንዘበሎም ብዓሰርተታት ኣሸሓት ዝቐጸሩ ዜጋታት ብዘይ ፍርድን ሕጋዊ መሰርሕን ኣሲሩ/ጨውዩ ዝቐጥቁጥ፣ ዘላቑ፣ ዝርሸንን ኣብዚ ኣተው ከይተባህሉ ከምዝሰወሩ ዝገብርን ናይ ስለያን ጸጥታን መዋቕሩ እዩ። ብተወሳኺ እቲ ስርዓት፣ ኣድማሳውያን ዝኹኑ ሰብኣዊን ሲቪላዊን መሰላት ዜጋታት ብምጥሓስ፣ ገደብ-ኣልቦ ዕስክርና ብምሰግዳድን ናጻ ጉልበት ዜጋታት ብምምዘማዘን፣ መንእሰያትን ምሁራትን መሪሮም ናብ ሰደት ንኸምርሑ ክደፍእ ጸኒሑ። ኣፍሪቄ ክፋል ሕብረተ-ሰብ ኤርትራ በዚ ሸርሒ'ዚ ምብታኑን፣ ሓፋሽ ህዝባ ከኣ ብጭቆናን ድክነትን ከምዝገብርከኽ ምግባሩን፣ እቶም ክልተ ካልኣት ኣዕኑ-ድ ናይቲ ኣረሚናዊ መግዛእቱ እዮም።

አብ መዳይ ወጻኢ ርክባት'ውን፣ እቲ ስርዓት ክኸተሎ ዝጸንሐ ኣገባብ ሓደገኛ ውሳኔታትን ተግባራትን ዝሰረቱ ዓንዳሪ ኣካይዳ እዩ። አብ ዕሽል ናይ ናጽነት ዕድሜኡ፣ ኤርትራ ብውሳኔ ሓደ ሰብ ምስ ኩለን ጉረባብታ ሃገራት ቡብተራ አብ ውግእ ኣትያ ከምእትደሚ ተገይሩ። ናይ'ዚ ምክንያት፣ ብትምክሕትን ቅርሕንትን ዘተገብኡ ኢሳይያስ ጸላእተይ ንዘበሎም መራሕቲ ጉረባብቲ ሃገራት ንኸንበርክኽ ተጸብኦ ስለዝጸሕትርን፤ ዞባውያን መታሃልኻቱ ወገናት አብ ዝጸብእዎ ግዜ ከኣ ጉነጽ ክጅምር ስለዝህንደድን እዩ። ሓላፍነት ዝሰምዖ መራሕቲ፣ ምስ ጉረባብቲ ሃገር ዘጋጥም ሽግር ናብ ጉንጺ ከይዓረገ ከሎ ውሕሉል ፖለቲካዊን ዲፕሎማሲያዊን ጉስጉሳት ብምክያድ፣ መንግስታትን ኣህጉራዊ/ዓለማዊ ውድባትን ንሃገሩ ከምዝድግፋ ወይ ናይ መንገኝነት ግደ ከምዝጸወታ ብምግባር ሓደጋ ውግእ ከበርዕንዩ ዝጸዕት። ኣካይዳ ኢሳይያስ ግን ብኣንጻሩ እዩ ነይሩ።

ንኣብነት አብ 1998 ዓ.ም. ምስ ኢትዮጵያ ወተሃደራዊ ረጽሚ ምስ ተኸስተ፣ ኢሳይያስ ምክሪ ብጸቱ ጉሰዩ ብኣፍሪቃ ሕብረት ንዝቐረበ እማመ ሰላም ብምንጻጉ፣ ዝሰፍሑን ዝነውሑን ኣዕናዊ ውግኣት ክሰዕቡ ክኢሎም። ቁሩብ ዓመታት ጸኒሑ'ውን፣ ምስ ኣካላት መንግስቲ ከይተማኸረን ንህዝቢ ከይፍለጠን ብሕቡእ ምስ ጂቡቲ አብ ወተሃደራዊ ጉንጺ ኣትዩ። ጂቡቲ ናብ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ዘቐረበቶ ክሲ እናሃለወ፣ ጉንጺ ምክያዱ ስለዝኸሓደን ናይ ኣህጉራዊ ይኹን ዞባዊ ውድባት መንገኝነት ስለዝተሓረመን ከኣ፣ እቲ ጉነጽ ዘበገሰ ዶባዊ ምስሕሓብ ክሳብ ሕጂ ኣይተፈትሐን። ነዚኣም ሓዊሶካ፣ ኢሳይያስ አብ ውሽጢ 29-ዓመት ዘመነ-ስልጣኑ ዘካየዶም ተደጋጋሚ ወተሃደራዊ ዕንደራታት ነታ ሃገር ከቢድ ክሳራታት ኣውራጃምላ እዮም — ንብረት ህዝብን ሃገርን ዓንዩ፣ ህዝቢ ተኻላቢቲ፣ ንምክልኻል ሃገር ካብ ዝተሰለፉ መንእሰያት ዓለርተታት ኣሸሓት ተቐዘፎም።

**ግብረ-መልሲ ማሕበረ-ሰብ ዓለም**

ኢሳይያስን ስርዓቱን ግን እዚ ከይዓጠጦም፣ ንዘሰዓበ 18 ዓመታት ብቐጻሊ ንምዕራባውያን ሃገራት ክውንጅሉ፣ ንዓለማውን ኣህጉራዊን ውድባት ክወቕሱ፣ ንመራሕቲ ካልኣት ሃገራት ከናሸዉ ብሓጺሩ “ዓለም ዘርያትና” ዝሕመረቱ ናይ ቂምን ቅርሕንትን ዘመተ አብ ምክያድ ተጸሚዶም ኣሕሊፎም። ብተወሳኺ፣ ብመንገዲ ናይ ሰለያ መሓውራቶም አብ ውሽጢ ጉዳያት ጉረባብቲ ሃገራት ኣትዮም ምትንኳል፣ ንዕጡቓት ተቓወምተን ኣዕቀቦም፣ ምስልጣንን ምምዋልን ቀንዲ ናይ ወጻኢ ፖሊሲኣም ኩይኑ። ማሕበረ-ሰብ ዓለም ግን፣ ንገለ ካብዞም ባህርያትን ተግባራትን ዚኣም ምስ ዓለማዊ ሕግን ኣሰራርሓን ዘይቃደው፣ ካልኣት ከኣ ረብሓታት ሓያላን ሃገራት ዝጸረሩ ኩይኖምዩ ረኺብዎም። ስለዝኸኑ ከኣ፣ ሕቡራት ሃገራት፣ ኣፍሪቃ ሕብረት፣ ካልኣት ውድባትን ገለ ሃገራትን ብብወገን፤ ተገዳስነትን፣ ሓላፍነትን፣ ረብሓታትን ብዘደረኹ መጠንን መልክዕን ነቲ ስርዓት ምክርታት፣ ወቐሳታት፣ ሰምዕታታትን፣ ምፍርራሓትን ብዝተፋለለዩ መንገድታት የመሓላልፋሉ ከምዝነበራ ይፍለጥ።

ይኹንምበር፤ ኢሳይያስ አብ ፖለቲካዊ አካይዳኡን አተሓሕዞ ወጻኢ ጉዳያቱን ምትዕርራያት ክገብር ፍቓደኛ ኣይከበረን። ስለዝኹነ ድማ ብጉሰጓስ ኢትዮጵያን ኣመራካን፤ እቲ ስርዓት ምስ ጉረባብቲ ሃገራት ንዝፈጸሞ ጉነጽን ምትንጅላትን ብኣፍሪቃ ሕብረት ክሲ ቀሪቡሉሱ፤ ብ2009 ዓ.ም. ባይቶ ጸዋታ (ሕቡራት ሃገራት) አብ ልዕሊ ኤርትራ ማዕቀብ ከንብር ወሲኑ። እዚ እገዳዚ ምስቶም ኣቐዲሞም ብውልቀ-ትእዛዝ ኢሳይያስ፤ ኤርትራ ካብ ዞባዊ ውድብ ኢጋድ ንክትወጽእ፤ አብ ኣፍሪቃ ሕብረት ዝነበራ ተሳታፍነት ድማ ናብ ዝተሓተ ደረጃ ወሪዱ ኣባልነታ ሰማዊ ንምግባሩ ዝተወሰዱ ስጉምታታት ተደሚሩ፤ ምስ ጉረባብታን ካልኣት ሃገራትን ዘይትቃዶ ንጽልቲ ሃገር ገይርዋ። ኢሳይያስ ድማ ከም ተጸባኢን ሓደገኛን መራሒ ተለልዩ ብኻልኣት ተፈንፊኑ ጥራይ ዘይኮነስ፤ አብ ውሽጢ ሃገሩ'ውን ካብ ቤት-ጽሕፈቱን ካብ ገዛእ ሰድራ-ቤቱን ሓኪሉ አብ ዓዲ-ሃሎ ንዓመታት ተሓይሩ።

**ምሕዘነት ምስ ሓድሽ መራሒ ኢትዮጵያ**

አብ ከምዚ ኩነታት'ዩ እምበኣር፤ ሓድሽ ቀዳማይ ሚኒስትር ኢትዮጵያ ዶክተር አብዩ ኣሕመድ፤ ነቲ ብ“ኣልጀርስ ስምምዕ” መሰረት፤ ውድብ ሃገራት ብዛዕባ ዶብ ኢትዮ-ኤርትራ ዝሞ ውሳኔ ብዘይ ቅድመ-ኩነት ከምዘተቐበሉን ከተግብር ምጅኑን አብ ሰነ 2018 ዓ.ም. ዝኣወጀ። አብ ዝሰዓቡ ሹዱሽተ ሰሙናት ከኣ፤ ርክባት ብዘደንቅ ፍጥነት ማዕቢሎምሱ፤ መራሕቲ ክልቲኣን ሃገራት ናብ ሓድሕድ ሃገሮም ወግዓዊ ዑደታት ክፍጽሙን፤ ዝርዝራቱ ንዝዘበታቶምን መንግስታቶምን ዘይተገልጸ “ስምምዕ ሰላምን ሽርክነትን” ክፈራረሙን ክኢሎም። እዚ ሓንሳብ ብድፊኡት ኣሚሪካ፤ ሓንሳብ ብመንግስት ሰዑዲ ዓረብን ኢማራትን፤ ሓንሳብ ከኣ ቀ/ሚ አብዩ ኣቐዲሙ ምስ ኢሳይያስ ብዝነበሮ ምስጢራዊ ርክብ ከምዘተበገሰ ዝንገረሉ ናይዞም ክልተ መራሕቲ ዘይንቡር ምሕዘነት፤ መጠን ዝሓለፈ ፍቕሪ ናብ ዘርእዩሉን እናኻዕ ዝራኸቡሉን ደረጃ እዩ ቀልጢፉ ደይቡ።

አብ ዝሰዓቡ ርክባቶም፤ ኢሳይያስ ንልዑላውነት ኤርትራ ዘናእስን ዘዋድቅን ትሕዝቶ ዘለዎም መደረታት ክገብር ብተደጋጋሚ ተሰሚዑ። ገለ ካብኣቶም፡- (1) “ህዝቢ ኢትዮጵያን ህዝቢ ኤርትራን ክልተ ህዝብታት እዮም ኢሉ ዝኣምን ነቲ ሓቂ ዘይፈልጥ ጥራይ እዩ ።” (2) “ህዝቢ ኢትዮጵያን ህዝቢ ኤርትራን ብዘይ ምክንያት ንሰለስተ ወለዶ[ታት] ክንረሓሓቅ ጸኒሕና ።” (3) “ሰልጣን ሂሳብ ኣለኹ፤ ንሰኻ [ዶክተር ኣቢዩ] ወኪልና ኢኻ፤ ካብ ሕጂ ንንዮው ንሰኻ ኢኻ ትመርሓና ።” ዝብሉ ይርከብዎም። ቀ/ሚ አብዩ'ውን ብወገኑ፤ “ናይ ኤርትራ ወጻኢ ጉዳያት ስራሕ ክሰርሕ ፕረዚደንት ኢሳይያስ ሰልጣን ሰለዝሃቡኒ፤ ንኣቶ ዑስማን ወኪለ እንተሰራሕኩ ከይገርመኩም ።” ኢሉ ብወግዒ ምዝራቡ ጥራይ ዘይኮነ፤ ንኤርትራ አብ ዝምልከቱ ጉዳያት፤ ብውልቁ ምስ መራሕቲ ሃገራት ክዘራረቡን አብ ስምምዕ ክኣቱን ተራእዩ።

ሰለስተ ኣዋርሕ ድሕሪ'ቲ ስምምዕ ሰላም አብ ዝገበሮ ቃለ-መሕትት፤ ኢሳይያስ “ምሕንጻጽ ዶብ ቀዳምነትና ኣይኮነን፤ ቀዳምነት ኣንህቦ ናይ ኢትዮጵያ ሰላምን ርግኣትን ምርግጋጽ እዩ ።” ዝዚ ንምግባር ከኣ “... ናይ ወያኔ ሓድማን ተረፍ-መረፍን

ክጠፍኡ አለም ።” ብማለት ቀንዲ አጀንዳኡ አነጻሩ ገሊጹ እዩ። ብድሕሪኡ’ውን ኣብ ተመሳሳሊ ቃለ-መሕትት፣ ኣብ ኢትዮድያ ዝምዕብሉ ፖለቲካዊ ኩነታት “ጉዳይና” ምዃናምን፣ ንምቁጽጻርም ኣብ ዝካይዱ መሰርሓት’ውን ኢዱ ኣጣሚሩ ከምዘይርኢን ኣፍሊጡ ነይሩ።

**ኣብ ልዕሊ ኤርትራ/ኤርትራውያን ዘንጻላሉ ዘሎ ሓደጋ**

ከም ፈኸራኡ ከኣ፣ ኢሳይያስ ኣብዞም ዝሓለፉ ኣርባዕተ ኣዋርሕ ኣብ መንጎ ማእከላይ መንግስቲ ኢትዮድያን ዝተፈላለዩ ብሔራት/ክልላት ዝውክላ ፖለቲካዊ ጉጅለታትን ኣብ ዝተፈጠሩ ረጽምታት ኢዱ ብምእታወ፣ ህውከትን ጉነጽን የሳውር ከምዘሎ ገሊ ካብተን ጉጅለታት ክወቕሳ ጸኒሐን። ካብኡ ሓሊፉ’ውን፣ ምስ ፈደራላዊ መንግስቲ ተሻሪኹ ኣንጻር ወያነ ወተሃደራዊ ስጉምቲ ንክወሰድ ኣብ ምቅርራብ ከምዘርከብ ጸብጻባት ይእምቱ። ነዚ እኩይ መደቡ ከተግብር እንተኸኢሉ፣ መንእሴታት ኤርትራ ንመቐዘፍቲ ከምዘቃልዑ፣ ህዝብና ብሓፈሻ ከኣ ናብ ብርሰትን ሕሰምን ከምዘሸመም ምግንዛብ ኣይሸግርን። ስለዘኾነ ከኣ ኣብ ውሽጥን ወጻኢን ዝርከቡ ህዝብታት ኤርትራ፣ ኢሳይያስ ዝኣልሞ ዘሎ ናይ ኩናት ውዲት ከምዘፍሸል ንምግባር ቅልጡፍን ዝተወሃሃደን ህዝባዊ ስጉምቲ ክወሰዱ ኣለዎም።

ኢሳይያስ ኣብዚ ግዜ’ዚ “ባድመ ብሓይሊ ከምልሳ እዩ” ብዝብል ምስምስ ውግእ ክውልዕ ምድላዩ፣ ኣብ ልዕሊ ህዝብና ዘለዎ ንዕቀትን ደም ንክፋሰስ ዘለዎ ሰይጣናዊ ባህግን ካብ ምንጽብራቕ ሓሊፉ ካልእ ትርጉም ክወሃቦ ኣይክእልን። ኤርትራ ከም ሃገር፣ ንመሰናፍታዎንን መሰፋሕፋሕቲን ዝእኑ ኢትዮድያ ዳግም ከረከብ ንዝሓለፉ ክልተ ዓመታት ላዕልን ታሕቲን ክብል ከምዘይጸንሐ፣ ሕጂ ሃገር ናብ ኩናት ከኣትዎ ዝህንደድ ዘሎ ቁራስ መሬታ ንክምልሰላዩ ኢሉ ዝኣምን እንተልዩ ከምናቲ ዝንቡዕ ኣእምሮ ዝውንን ሰብ ጥራይ እዩ። ኤርትራ፣ ናይ ባድመ ዋንካታን ምስ ኢትዮድያ ዘዋሰና መግዛእታዊ ደባን ብመሰረት ዓለማዊ ሕጊ ተረጋገጹላ፣ ብማሕበረ-ሰብ ዓለም ከኣ ተበይኑላ እዩ። እቲ ብይን ንሓባራዊ ጉዳይ ክልተ ልዑላውያን ሃገራት ዝምልከት ብምዃኑ፣ ትግባረኡ ዝረጋገጽ ኣብ ልዕሊ’ቲ “ንውሳኔ ኮሚሽን ዶብ ብዘይ ቅድመ-ኩነት ተቐቢለዮ ኣለኹ” ዝበለ ፈደራላዊ መንግስቲ ኢትዮድያ ጸቕጢ ብምግባር ደኣ’ምበር፣ ምስ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣብ ኣዕናዊ ኩናት ብምእታው ኣይኩነን።

**ጉሰንሰ ንህጽጽ ህዝባዊ ምልዕዳል**

ኢሳይያስ፣ ቡብግዜኡ ንዝተላዕልዎ ተቐውሞታት እናበርዓነ ክሳብ ሕጂ ዘመነ-ሰልጣኑ ከናውሕ ዝኸኣለ፣ ገና ተጽብኦ ክቐልቀሎ ከሎ ፈጣን ስጉምቲ ብምውሳድ ንሃንደሶቲ ኣጥፊኡ ንዝርከቦም ሰዓብቶም ናይ ምእሳር ሚላ ስለዘጥቀም ምዃኑ ሕሉፍ ታሪኹ ይምህረና። እምበኣርከስ ሕጂ ንኩናት ሃንፍነፍ ኣብ ዝብለሉ ዘሎ ግዜ፣ እኩይ መደቡ ኣፍሸልካ ድሕነት ህዝብን ሃገርን ምውሓስ ዝከኣል ብጉጅለኣዊ ዓቕሚ ዘድፋእ ዘገምታዊ ቃልሲ ብምክያድ ዘይኩነስ፣ ማዕበል ህዝባዊ ሓይሊ ዝፍኑ ቅልጡፍ ስጉምቲ ብምውሳድ ኣዩ። ስለዚ ዲያሰፖራ ኤርትራውያን ደለይቲ ፍትሒን ውዳቤታቶምን፣ ኣብ

ኤርትራ ብዝሓጸረ ጊዜ ህዝባዊ ምልዕዳል ከም ዝኸሰት ንምግባር ፖለቲካዊ፣ ቁጠባዊን ማሕበራውን ዓቕምታቶም ኣወሃሂዶም ጽዑቕ ጉስጓስ ከካይዱ ይግባእ።

ካብ ሃገር ወጻኢ ከም ኣካል “ምንቅስቃስ ተቓውሞ” (Opposition movement) ክቃለሱ ዝጸንሑ ዜጋታት፣ ጉጅለታት፣ ጥርናፊታትን ውድባትን ብብወገኖም፣ ብዝጸንሑም ይኹን ሕጂ ብዝምሰርትዎ ርክባት/ዝምድናታት ተጠቂሞም ኣብ ውሽጢ ሃገር ንዘለዉ ዝተፈላለዩ ሓይልታት ብተቓውሞነት ንክንቀሳቀሱ ከንሰጉሱዎምን ኣገዝ ከበርክቲሎምን የድሊ። ካብቶም ህዝባዊ ኣብያ ከላዕሉን ክመርሑን ዝኸኸሉ ህዝባዊ ሓይልታት፣ ነዞም ዝሰዕቡ ብቐዳምነት ምጥቃስ ይከኣል፡-- ገሰገሰቲ መንእሰያትን (ከም “ዓርቢ ሓርነት”፤ “ፈንቅል” ዝኣመሰሉ) ሕቡኣት ውድባቶምን፣ ደለይቲ ለውጢ ምዃኖም ዝተለለዩ ኣዘዘቲ ሰራዊትን ጸጥታን ፖሊስን፣ ሓለፍቲ መንግስታዊ ትካላት፣ መሪሕነታት ሞያውያን ማሕበራት፣ ኣብ ህዝቢ ተሰማዕነት ዘለዎም ዜጋታት፣ ወዘተ ... ዝኣመሰሉ ካልኣትን።

እቲ ክካየድ ዝድለ ህዝባዊ ምልዕዳል፣ መበገሲኡ ተቓውሞ ንውግእ ይኹን’ምበር፣ ቀንዲ ዕላማኡ ግን ምእላይ’ቲ ስርዓት ክኸውን ከምዘለዎ ክሰሓት የብሉን። እቲ ምልዕዳል መታን ክብገስን ኣብ ዓወት ክበጽሕን፣ ነፍሰወከፍ ካብዞም ዝተጠቐሱ ዘቤታውያን ሓይልታት ክጻወቱ ዘለዎ ተራን ከሰላሰሎም ዝግብኦ ዕማማትን ብዘርዘር ምልላይን ምንጻርን ይከኣል። እዚ ጽሑፍ’ዚ ብፍላይ ዘተኩረሎም ጉዳያት ግን፣ ኣብ መንጎ’ዞም ሓይልታት’ዚኦምን መሳርዕ ተቓውሞቲ ዲያስፖራን ክምስረቱ ዘለዎም መዋቕራት መራኽቢን፣ ከማዕብልዎ ዝግብኦም ሓባራዊ መደባቶም ዘዋሃህዱሉ መስርሕን እዮም። ነዚኦም ንምርግጋጽ፣ ዲያስፖራ ደለይቲ ፍትሒ ንእዋናዊ ናይ ሓበሬታን መራኽቢን ተክኖሎጂ ብኣድማዒነት ክጥቀሙሉ ክኸኸሉ ኣለዎም። እዚ ማለት፣

1. ናብ ሓፋሽ ህዝብና ዝቐንዑ ካብ ወጻኢ ዝውሕዙ ሓበሬታታት፣ ዝመሓላለፉ መልእኽትታትን ዝግበሩ ጉስጓሳትን ብመንገዲ ማሕበራዊ-ሜድያ፣ ከምኡ’ውን ዝሰሰና ዘለዎ ብኤርትራውያን ተቓውሞቲ ብዘውነና ውበሳይታትን ማዕከናት ዜናን (መደበራት ረድዮን ተለቪዥንን)፣ ብቐጻሊን ብጻዕቂን ክፍነው የድሊ።
2. ምስ መሪሕ ወደብቲ/ቀስቀሰቲ ኣካላትን ውልቀ-ሰባትን ዝግበሩ፣ ንውጥንን ትግባረን መደባት ዝምልከቱ ርክባት ከኣ፣ ምስጢራውነቶም ብዘዕቅቡ ኣገባብ ብኢንተርነት (ኢመይል)፣ ብስልኪን ብኻልእ ውሑስ መንገድታትን ክካየዱ ይግባእ።

**ዲያስፖራ ደለይቲ ፍትሒ፣ ኣብዞም ዝተጠቐሱ ኣሰራርሓታት ብምምርኳስ ዘበርክትዎም ንዓቕምታት ዘቤታዊ ሓይልታት ዝድርዑ ፍልጠትን ክእለትን፣ ህዝቢ ኣብ ምልዕዳል ዓቢ ተራ ክጻወቱ ኣምዘኸኸሉ ግሁድ እዩ። ከም ኣብነት — ምስጢራዊ ውዳበ ህዝቢ ምትብባዕ፤ ምስረታ ሕቡኣት ሞያታት/ጉጅለታትን ምቅልጣፍ፤ ናይ ህዝባዊ ምንቅስቃስ ስትራቴጂ ምንዳፍ፤ መደባት ቅስቀሳ ምሕንጻጽን ትግባረኒም ምስራዕን፤ ውጽኢታት ምግምጋም፤ ኣብ ዝኣመሰሉ ዕማማት ክገብርዎ ዝኸኸሉ ኣስተዋጽኦ ክጥቀሱ ይከኣል። ኣብ ርእሲኡ’ውን፣ ዲያስፖራ ኤርትራውያን ምክሪ ብምልጋሱ ሞራላውን**

(ገንዘብ ዝሓወሰ) ንዋታዊን ሓገዛት ብምውፋይ ነቲ ኣብ ውሽጢ ሃገር ዝግበር ህዝቢ ናይ ምንቃሕን ምጉሰጓሰን ጸዕርታት ተወሳኺ ድርጊት ብምዃን ክወውትዎ ይኽእሉ።

ኣብዚ ዘሎናዮ ጽንኩር ኩነታት፣ ኤርትራ ካብ ዋፍኣትን ዕንወትን ከትድሕን እንተኹይኑ፣ ህዝብና ዝተመንጠሎ ናጽነቱን መሰላቱን ካብ ኣረሚናዊ ስርዓት መንዘቡ ኣብ ኢዱ ክጭብጥ ክኽእል ኣለዎ። ነዚ ክወን ንምግባር ዘኽእል ሓደ ትሰፋው ኣገባብ፣ ህዝባዊ ዓመጽ ምክያድ እዩ። ስለዚ፣ ከምዚ ዓመጽ ንክልዓል ኣብ ዝግበር ቅስቀሳን ጉሰጓሰን፣ ዲያሰፖራ ኤርትራውያንን ውዳበታዮምን -- ብሕልፊ ከኣ “ምንቅስቃስ ይኣክል” -- ተወሃሂዶም ወሳኒ ተራኦም ክጸወቱ ታሪኽን ስቓይ ህዝቦምን ይሓትዎም ኣለዉ።